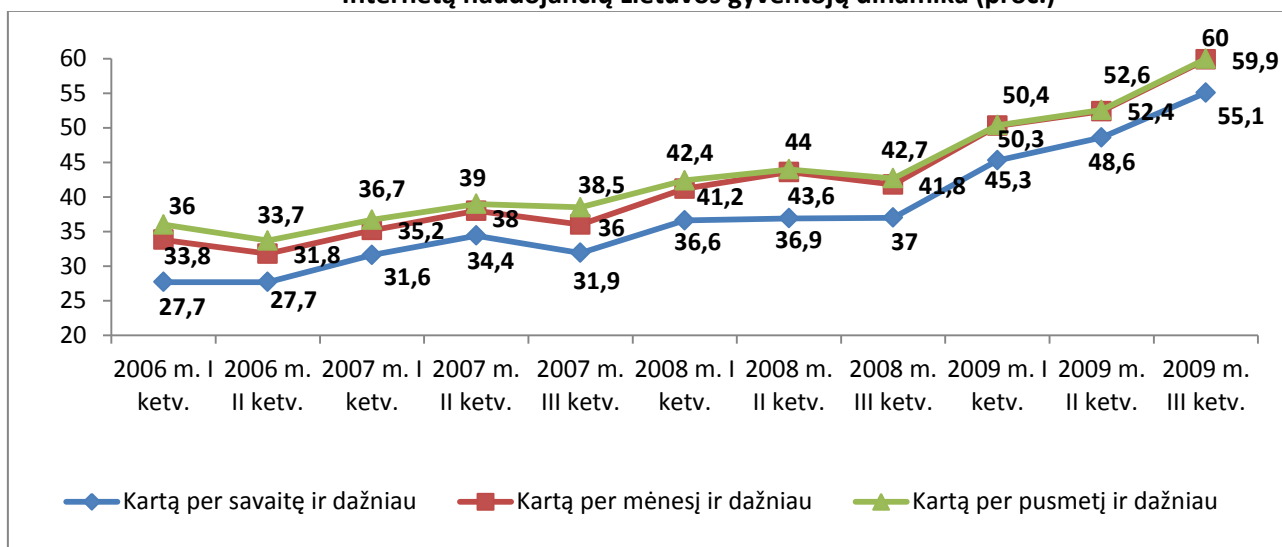

Informacinės visuomenės plėtros 2009 metų apžvalga

Gyventojų naudojimas informacinėmis technologijomis

2009 metais toliau augo informacinių ir ryšių technologijų naudojimas. Statistikos departamento duomenimis, 2009 metais 52,2 proc. namų ūkių turėjo kompiuterį ir 54,7 proc. prieigą prie interneto. 2009 metų IV ketvirčio duomenimis, per artimiausius 12 mėn. kompiuterį įsigyti planavo 3,3 proc. gyventojų. Kompiuteriais 2009 metais naudojami 59,9 proc. 16-74 metų amžiaus asmenų, o internetu – 58,1 proc.

Internetą naudojančių Lietuvos gyventojų dinamika (proc.)

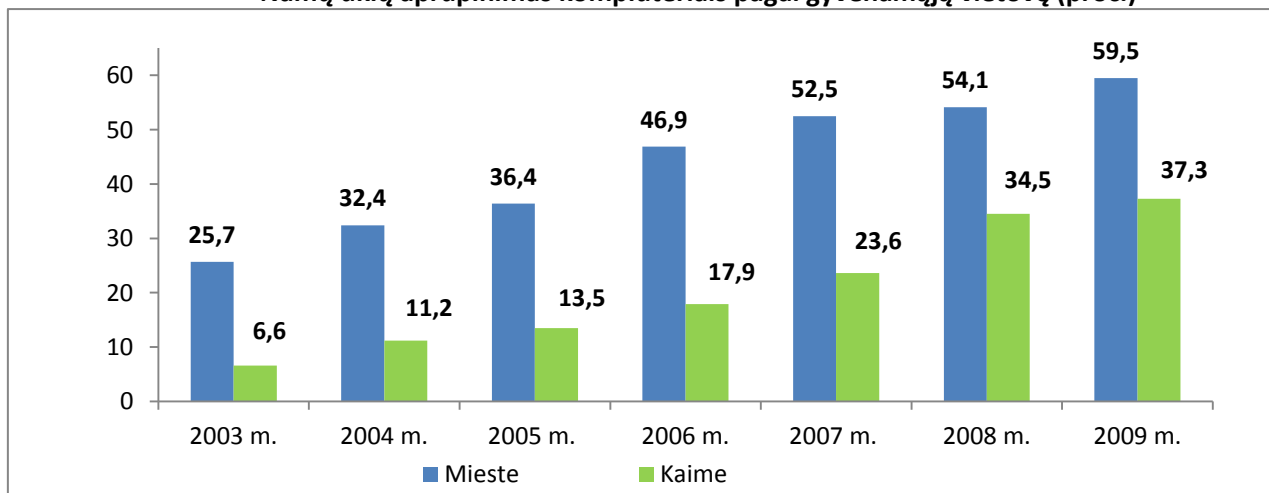

Šaltinis: SIC Gallup Media

Statistikos departamento duomenimis, 2009 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 52 proc. namų ūkių: mieste - 59,5 proc., kaime - 37,3 proc.

Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – IVPK) užsakyto tyrimo duomenimis, 2009 m. III ketvirtį 86,4 proc. gyventojų kompiuteriu naudojami namuose, (2008 m. III ketvirtis – 81 proc.), mokykloje – 9,7 proc. (2008 m. III ketvirtis – 11,2 proc.) ir darbe – 30,1 proc. (2008 m. III ketvirtis – 35,1 proc.).

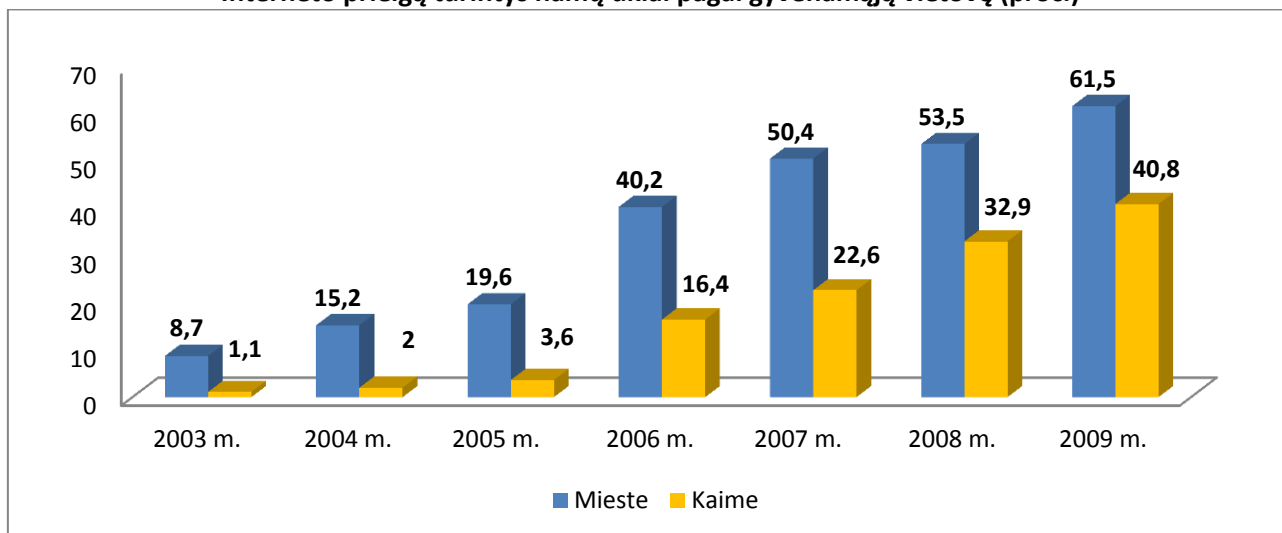
Namų ūkių aprūpinimas kompiuteriais pagal gyvenamąją vietovę (proc.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

2009 m. 54,7 proc. namų ūkių turėjo prieigą prie interneto (2008 m. 47,1 proc.). Mieste prieigą prie interneto šiais metais turėjo 61,5 proc. namų ūkių, kaime – 40,8 proc. 2009 m. IV ketvirčio duomenimis¹ 15,1 proc. namų ūkių, turinčių kompiuterį neprijungtą prie interneto, planuoja jį prijungti. Ryšių reguliavimo tarnybos duomenimis, sparčiai auga mobiliojo interneto vartotojų skaičius, o tai lemia nuolat didėjantį interneto naudojimą. Per metus vartotojų skaičius išaugo 56 proc. iki 156 tūkst. (2008 m. – 100 tūkst. vartotojų).

Interneto prieigą turintys namų ūkiai pagal gyvenamąją vietovę (proc.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, 2009 m. III ketvirtį 84,5 proc. gyventojų internetą naudojo namuose (2008 m. III ketvirtis – 72,8 proc.), mokykloje – 8,7 proc. (2008 m. III ketvirtis – 9,7 proc.) ir darbe – 28,3 proc. (2008 m. III ketvirtis – 32,4 proc.).

Internetas dažniausiai buvo naudojamas ryšiams, elektroninio banko paslaugoms, informacijos paieškai, laikraščiams ir žurnalams skaityti, žaidimams, paveikslėliams, muzikos įrašams parsisiųsti. 2009 m. III ketvirčio duomenimis 76,1 proc. gyventojų, kurie per paskutinius 6 mėnesius naudojami internetu, naudojami elektroniniu paštu (2008 m. III ketvirtį – 70,4 proc.), 47 proc. skaitė lietuviškų laikraščių, žurnalų elektronines versijas (2008 m. III ketvirtį – 44,4 proc.), tačiau nelietuviškus laikraščius ir žurnalus internete skaitė tik 24,9 proc. (2008 m. III ketvirtį – 16,2 proc.), 71 proc. naudojami įvairiais internetiniais portalais (2008 m. III ketvirtį – 71,1 proc.) bei 74,3 proc. naudojami paieškos sistemomis (2008 m. III ketvirtį – 71,1 proc.).

IVPK duomenimis, naudojimosi internetu rodikliai priklauso nuo socialinių ir geografinių faktorių:

- gyventojų amžiaus; Pagrindiniai interneto naudotojai jauni žmonės. 2009 m. III ketvirtį 15-19 metų amžiaus grupėje internetą naudojo 96,3 proc., 20-29 m. amžiaus grupėje – 84,4 proc., 30-39 m. amžiaus grupėje – 70,8 proc. Padidėjo vyresnio amžiaus žmonių, besinaudojančių informacinėmis technologijomis, skaičius - 2009 m. III ketvirtį 10,5 proc. (2008 m. III ketvirtį - 4,6 proc.) 60-74 m. amžiaus gyventojų naudojo internetą.

- gyvenamosios vietos; 2009 m. III ketvirčio duomenimis miesto gyvenamosiose vietovėse (daugiau nei 2 tūkst. gyventojų) internetu naudojosi 60,8 proc. (2008 m. III ketvirčio duomenimis – 52,4 proc.), kaimo gyvenamosiose vietovėse – 44 proc. gyventojų (2008 m. III ketvirčio duomenimis – 28,5 proc.).

- gyventojų pajamų; 2009 m. asmeninį kompiuterį turėjo 96 proc. namų ūkių, kurių mėnesinės pajamos viršijo 3000 Lt, o internetą 95 proc. (2008 m. atitinkamai 91,4 ir 88,6 proc.). Asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turėjo tik maža dalis namų ūkių (atitinkamai 14,6 ir 19,7 proc.), kurių pajamos buvo iki 800 Lt (2008 m. 8,3 ir 12,1 proc.).

- gyventojų specialiųjų poreikių; Informacija, teikiama internetu, turi atitikti specialius prieinamumo standartus, kad galėtų būti naudojama žmonių su specialiais poreikiais. IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, 2009 m. 27,1 proc. valstybės institucijų savo interneto svetaines buvo pritaikę neįgaliesiems.

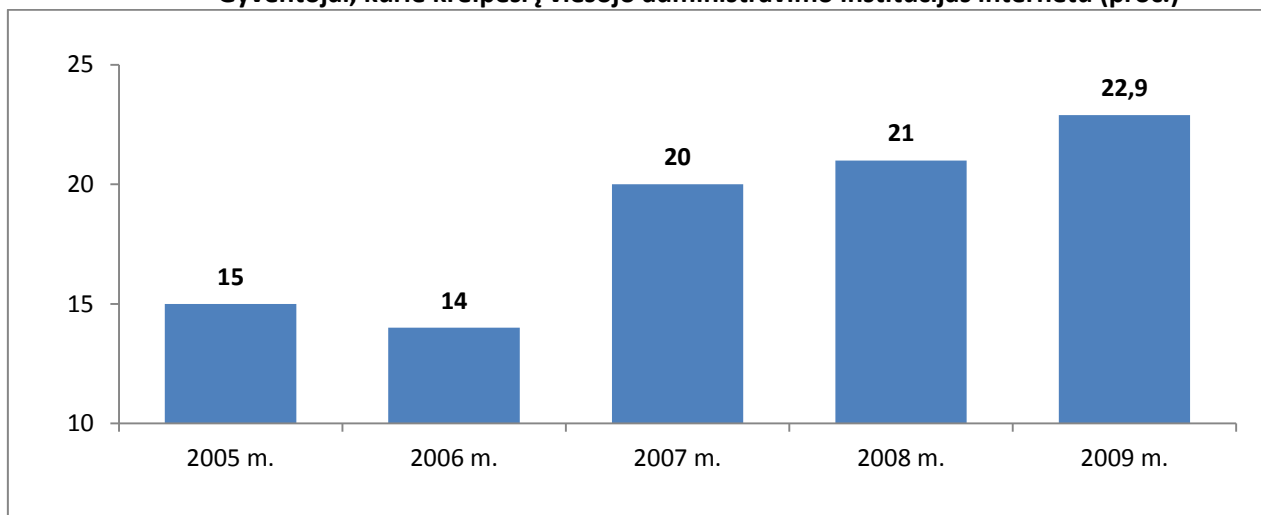
Viešųjų elektroninių paslaugų plėtra

IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, 2009 m. 22,9 proc. 15–74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų buvo nors kartą kreipęsi į viešojo administravimo institucijas internetu (tai yra lankęsi jų interneto svetainėse).

2009 m. 59,8 proc. Lietuvos gyventojų, besilankančių viešojo administravimo institucijų interneto svetainėse, tai darė, kad surastų bendrą informaciją apie instituciją ir jos veiklos sritis, 44,2 proc., kad surastų dominančią teisinę arba administracinę informaciją, 29,2 proc., kad pateiktų elektroniniu būdu užpildytas formas ar kitą informaciją, reikalingą elektroninės paslaugos gavimui.

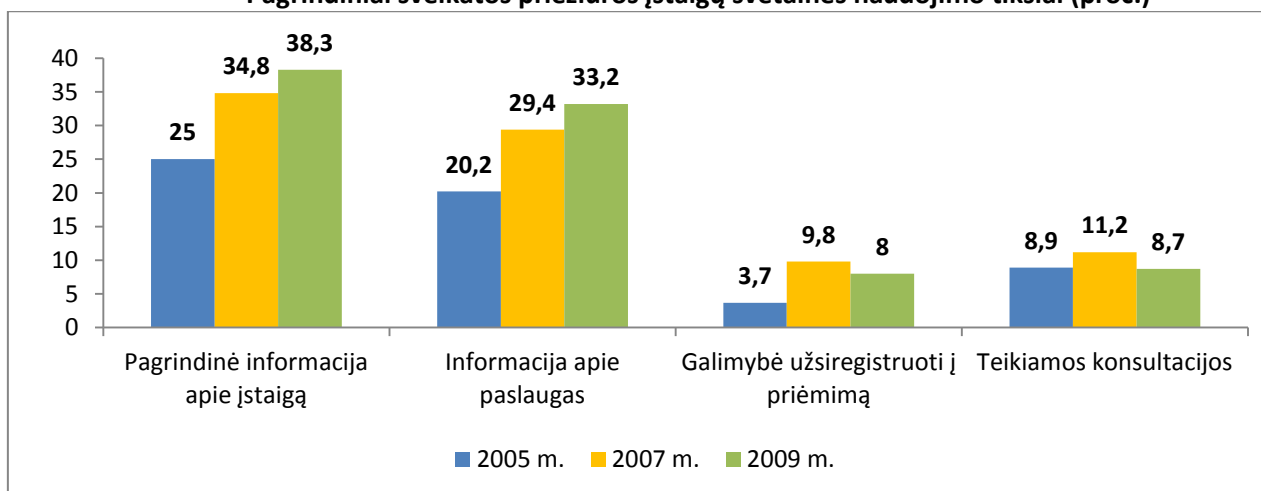
Lietuvos gyventojai, kurie lankosi viešojo administravimo institucijų interneto svetainėse, naudojami šiomis elektroniniu būdu teikiamomis paslaugomis: susijusiomis su pajamų mokesčiu – 40,1 proc., darbo paieška – 33,5 proc., priėmimu į aukštąsias mokyklas - 139 proc., viešųjų bibliotekų paslaugomis – 14,8 proc., su sveikatos apsauga susijusiomis paslaugomis - 16,6 proc., su transportu susijusiomis paslaugomis - 4,5 proc., susijusiomis su socialinės apsaugos pašalpomis - 12,1 proc., asmens dokumentų išdavimo paslaugomis - 8,9 proc., pranešimais apie gyvenamosios vietos pakeitimą – 1,5 proc.

Gyventojai, kurie kreipėsi į viešojo administravimo institucijas internetu (proc.)

Šaltinis: SIC Gallup Media

Pagrindiniai sveikatos priežiūros įstaigų svetainės naudojimo tikslai (proc.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

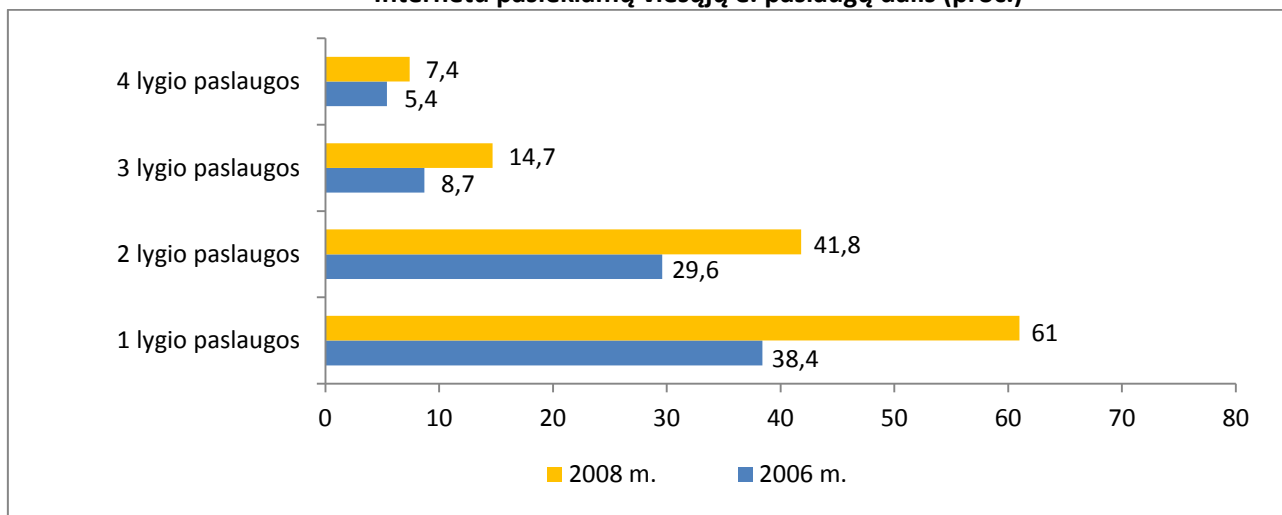
Su sveikatos apsauga susijusių viešųjų paslaugų perkėlimas į elektroninę erdvę yra viena aktualiausių sričių, perkeliant viešąsias paslaugas į elektroninę erdvę. Naujausiais Statistikos departamento duomenimis, lyginant 2009 m. duomenis su 2007 m. (informacinių technologijų panaudojimo sveikatos

priežiūros įstaigose tyrimas atliekamas kas 2 metai), sveikatos priežiūros įstaigų, turinčių savo interneto puslapius, procentas išaugo beveik 4 procentiniais punktais (2009 m. – 38,3 proc., 2007 m. - 34,8 proc.).

Pažymėtina, kad 2009 m. visos sveikatos priežiūros įstaigos kasdieninėje veikloje naudojo kompiuterius ir internetą (2007 m. naudojosi kompiuteriais 98 proc. ir internetu 94,2 proc. įstaigų). 2009 m. kompiuterį savo darbe bent kartą per savaitę naudojo 31,4 proc., internetą – 29 proc. sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų (atitinkamai 2005 m. 26,8 ir 22,3 proc.). Nuo 2007 m. darbuotojų, darbe naudojančių kompiuterius, skaičius išaugo 17,4 proc., internetą – 30,4 proc.

2008 m. 61 proc. valstybės ir savivaldybių valdymo įstaigų teikė pirmojo lygio elektronines paslaugas internetu, t.y. internete pateikta informacija apie vykdomas funkcijas ir teikiamas paslaugas (2006 m. – 38,4 proc.). 41,8 proc. įstaigų teikė antrojo lygio elektronines paslaugas, t.y. suteikta galimybė parsisiųsti įvairias formas (2006 m. – 29,6 proc.). 14,7 proc. įstaigų teikė trečiojo lygio elektronines paslaugas, t.y. suteikta galimybė grąžinti užpildytas formas (2006 m. - 8,7 proc.). 7,4 proc. įstaigų teikė ketvirto lygio elektronines paslaugas, t.y. sudaro galimybes interaktyviam bendravimui (2006 m. – 5,4 proc.).

Internetu pasiekiamų viešųjų e. paslaugų dalis (proc.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

2008 m. net 50,4 proc. institucijų teikė konsultacijas internetu (2006 m. – 28,5 proc.).

2008 m. pradžioje 69,6 proc. valstybės ir savivaldybių valdymo įstaigų turėjo interneto svetaines (2006 m. – 56,2 proc.).

Pažymėtina, kad 2008 m. kompiuterį savo darbe naudojo 72,4 proc., o internetą – 61,7 proc. valstybės ir savivaldybių valdymo įstaigų darbuotojų (atitinkamai 2006 m. - 70,2 ir 58 proc.).

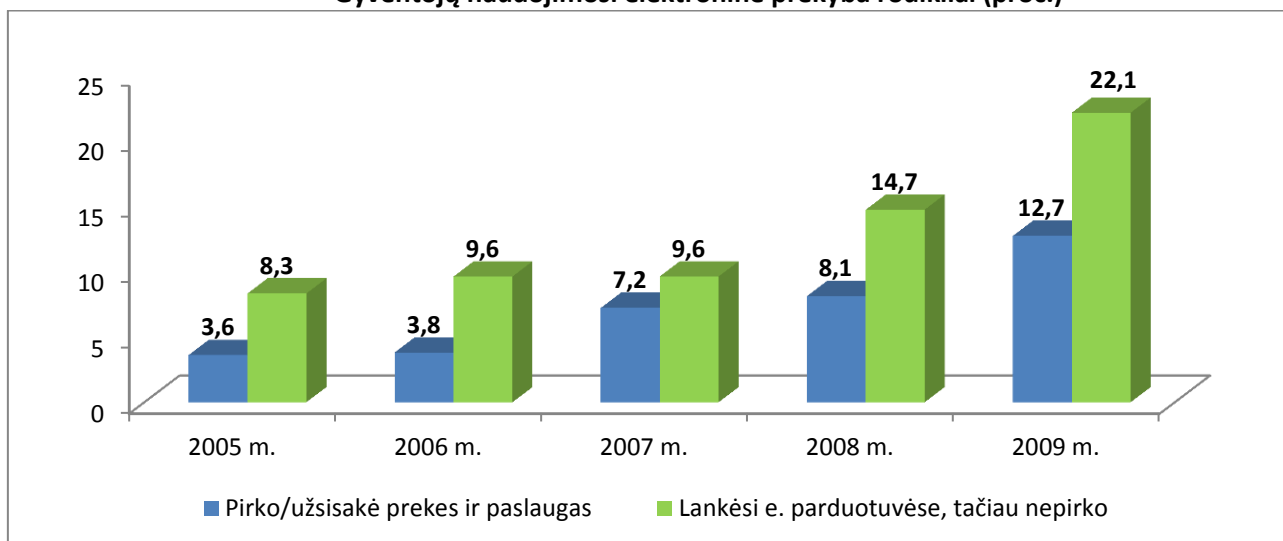
2009 m. pradžioje 96,1 proc. gamybos ir paslaugų įmonių, kuriose dirbo 10 ir daugiau darbuotojų, darbe naudojami kompiuteriais, 95 proc. – internetu.

Dauguma gamybos ir paslaugų įmonių – 90,4 proc. įmonių 2008 m. internetą naudojo bendraudamos su valstybės įstaigomis (2007 m. - 85 proc.). Dažniausiai įmonės parsisiųsdavo įvairias formas – 89,7 proc., ieškodavo informacijos – 87 proc., grąžindavo užpildytas įvairias formas – 84,8 proc.

Elektroninės prekybos plėtra

Spartesnę elektroninės prekybos plėtrą stabdo ne tik mažas gyventojų suinteresuotumas prekes ar paslaugas įsigyti internetu, bet išskylančios įvairios problemos ar kliūtys - 37,6 proc. įmonių, parduodančių savo produkciją e. tinklais, mano, jog reikalingas verslo procesų reorganizavimas, 34,2 proc. teigia, kad ne visi produktai tinka elektroninei prekybai. Pažymėtina, kad pastebimai didėja gyventojų naudojimosi elektronine prekyba rodikliai, t.y. vis daugiau gyventojų internete užsisako prekes ir paslaugas, dažniau lankosi elektroninėse parduotuvėse.

Gyventojų naudojimosi elektronine prekyba rodikliai (proc.)

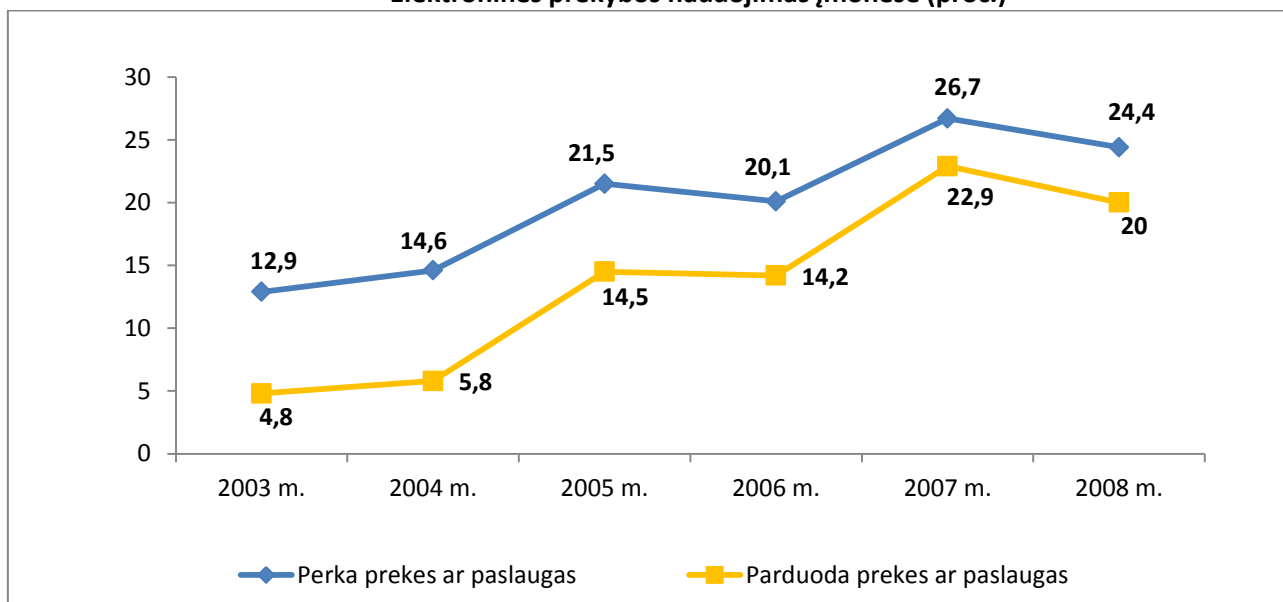

Šaltinis: SIC Gallup Media

Gyventojai vis daugiau naudojami internetinės bankininkystės paslaugomis – 2009 m. III ketvirčio duomenimis internetinio banko paslaugomis naudojosi 49,8 proc. (tarp naudojusių internetą per paskutinius 6 mėnesius) Lietuvos gyventojų (2008 m. III ketvirtį - 40,1 proc.).

Sumažėjo įmonių, kurios kasdien naudojami elektroninės komercijos paslaugomis, skaičius. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. atlikto tyrimo duomenimis 2008 m. 24,4 proc. įmonių pirko prekes ar paslaugas internetu (2007 m. - 26,7 proc.), ir 20 proc. pardavė internetu (2007 m. - 22,9 proc.) (procentas nuo visų įmonių).

Elektroninės prekybos naudojimas įmonėse (proc.)

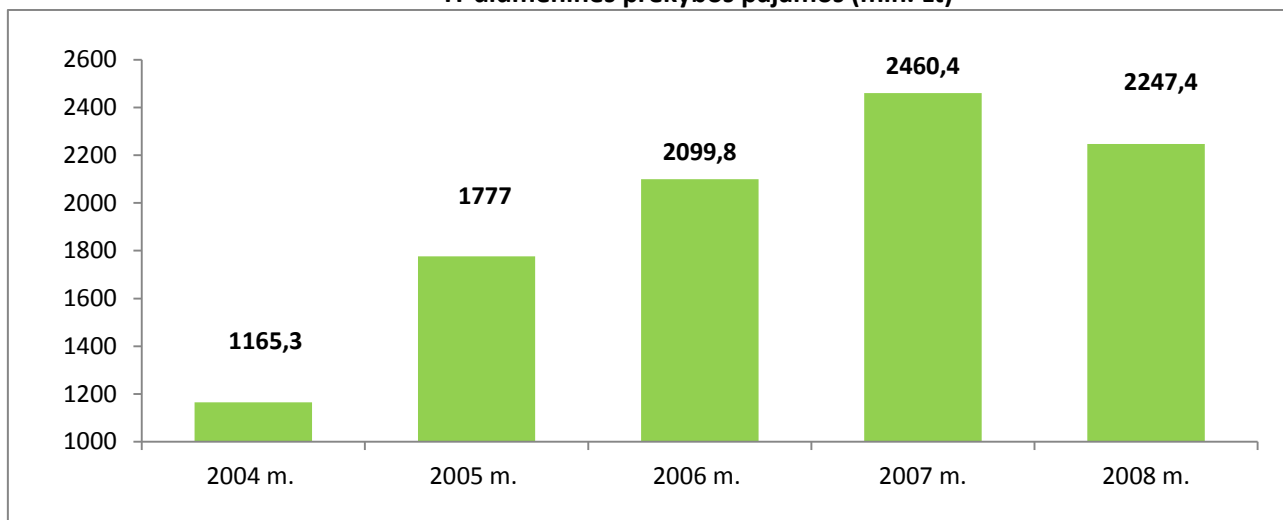
Šaltinis: Statistikos departamentas

Elektroninės komercijos augimui teigiamos įtakos turi augantis įmonių, turinčių interneto svetaines, skaičius. 2009 m. 61,7 proc. įmonių turėjo interneto svetaines (2008 m. – 54,4 proc.).

2009 m. sukauptos tiesioginės užsienio investicijos informacinių technologijų sektoriuje Lietuvoje sudarė 4316,2 mln. Lt, t.y. 13,7 proc. visų tiesioginių užsienio investicijų Lietuvoje (2008 m. – 4098,0 mln. Lt, t.y. 11,5 proc.).

Didmeninės prekybos įmonių, prekiaujančių kompiuteriais, periferine ir programine įranga ir kitomis elektroninėmis dalimis, pajamos 2008 m. palyginti su 2007 m., sumažėjo 8,7 proc. ir sudarė 2247,4 mln. Lt.

IT didmeninės prekybos pajamos (mln. Lt)

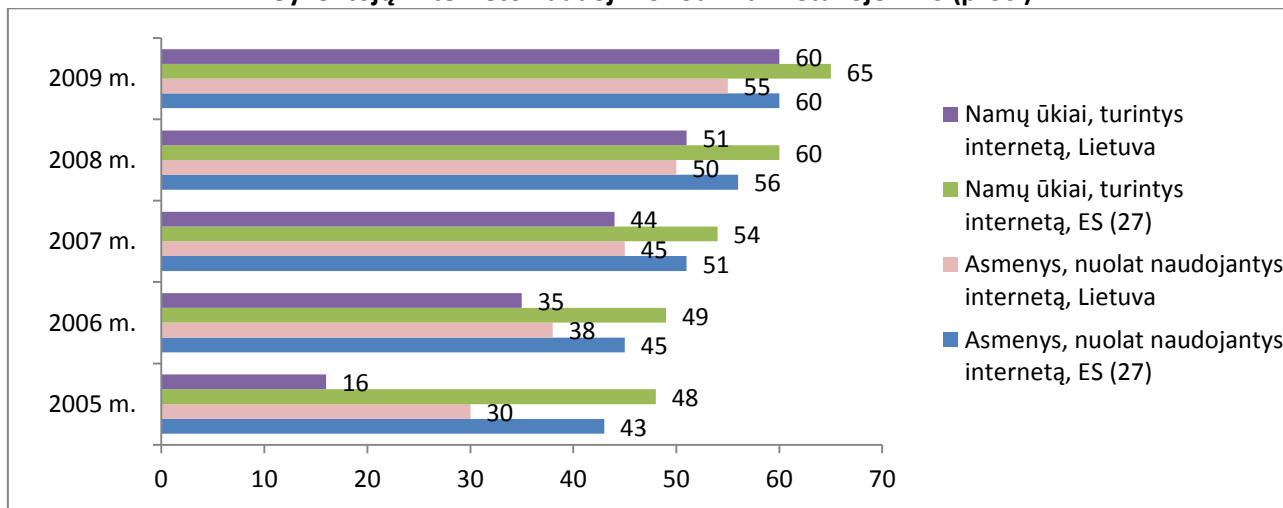

Šaltinis: Statistikos departamentas

Informacinių technologijų naudojimo rodikliai Lietuvoje ir Europos Sąjungos šalyse

Informacinių technologijų naudojimo rodikliai Lietuvoje yra žemesni negu ES šalių narių vidurkis. Europos Sąjungos statistikos agentūros „Eurostat“ duomenimis, Lietuvoje 2009 m. asmenų, nuolat naudojančių internetą, buvo 55 proc., o ES šalyse narėse (27 šalių narių vidurkis) – 60 proc., atitinkamai namų ūkių, turinčių interneto prieigą – 60 proc., ES – 65 proc.

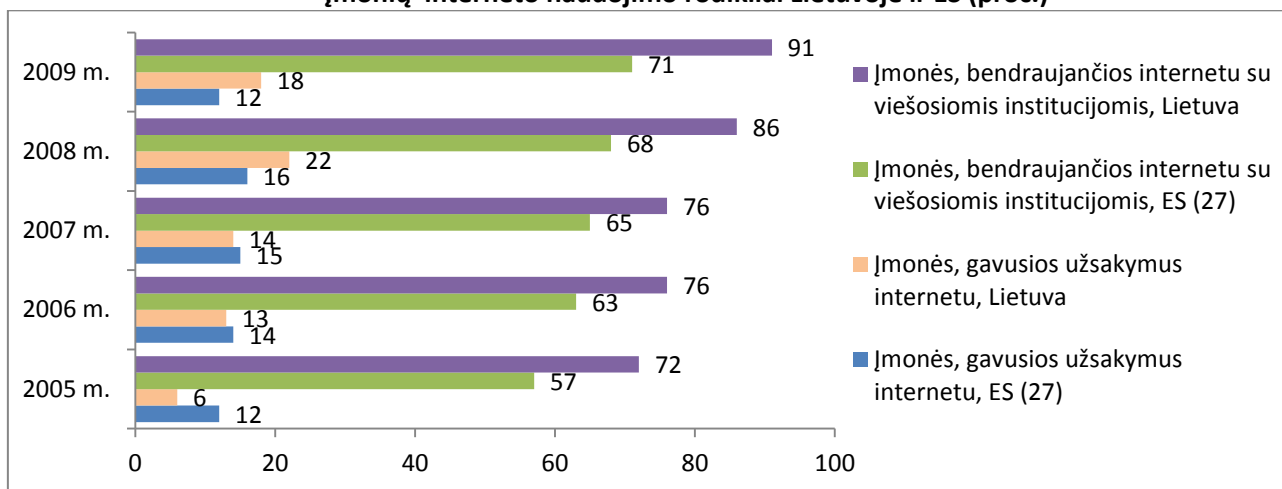
Gyventojų interneto naudojimo rodikliai Lietuvoje ir ES (proc.)

Šaltinis: Eurostat

Tačiau asmenų, pirkusių ar užsakiusių prekes ar paslaugas internetu per paskutinius 3 mėnesius Lietuvoje tik 6 proc., o ES – 28 proc. Pažymėtina, kad Lietuvoje, lyginant su ES šalių narių vidurkiu - 71 proc., 2009 m. buvo daugiau įmonių - 91 proc. bendraujančių su viešosiomis institucijomis internetu. Lietuvoje taip pat daugiau įmonių gavo užsakymus internetu – 18 proc., tuo pačiu laikotarpiu ES – 12 proc. Lietuvoje vis dėlto mažesnis asmenų, kurie internetu per pastaruosius tris mėnesius kreipėsi į viešojo administravimo institucijas, procentas – 19 proc. nei ES rodiklis – 29 proc.

Įmonių interneto naudojimo rodikliai Lietuvoje ir ES (proc.)

Šaltinis: Eurostat

Išvados

- Nuolat didėja interneto ir kompiuterių naudotojų skaičius Lietuvoje;
- Gyventojų naudojimosi informacinėmis technologijomis rodikliai lyginant su ES šalimis narėmis yra žemesni, tačiau įmonių naudojimosi informacinėmis technologijomis rodikliai viršija ES šalių narių vidurkį;
- Mažėja informacinių technologijų naudojimo skirtumai tam tikrose visuomenės grupėse (pvz. vyresnio amžiaus, gyvenančių miesto ir kaimo gyvenamosiose vietovėse);
- Didėja Lietuvos gyventojų, kurie naudojami viešojo administravimo ir elektroninės prekybos paslaugomis, skaičius;
- Didėja tiesioginės užsienio investicijos į informacinių technologijų sektorių.